

α) «Ὁ Θεός ἄνθρωπος γίνεται, ἵνα Θεόν τόν ἄνθρωπον ἀπεργάσῃται»

(Δογματικό Θεοτοκίο Ἑσπερινοῦ Σαββάτου, πλ. Β' ἤχου)

Ὁ στίχος αὐτός τοῦ ὕμνου ἐκφράζει τήν πίστη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας σχετικά μέ τήν ἐνανθρώπησιν τοῦ Λόγου. Ὁ Θεός ἐγένετο ἄνθρωπος, γιά νά δώσει σέ μᾶς τή δυνατότητα τῆς θεώσεως. Σκοπός τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, δέν ἦταν μόνο ἡ λύτρωσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τά δεινά τῆς ἀμαρτίας, ἀλλά ἡ θεοποίησις τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ λύτρωσις καταλήγει στή θεώσις. Ἔτσι ὁ Χριστός ξαναρχίζει ἐκεῖνο πού σταμάτησε ἡ πώσις στήν ἀμαρτία, τή θεοποιό κοινωνία.

Μολονότι ἡ φανέρωσις τοῦ Θεανθρώπου στόν κόσμον εἶναι μυστήριο, ἱκανοποιεῖ τούς βαθύτερους πόθους καί τίς οὐσιωδέστερες ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου καί συγκεκριμένα τήν ἄσβεστη δίψα του γιά τήν τελειότητα καί τήν αἰώνια ζωή. Ὁ Χριστός εἶναι γιά τόν ἄνθρωπον ἀπόλυτη ἀνάγκη. Στό πρόσωπό του μᾶς φανερώνει τόν ἀληθινό Θεό καί τόν ἀληθινό ἄνθρωπον. Μᾶς φανερώνει πρῶτα-πρῶτα τό Θεό ὡς Πατέρα πού ἀγαπᾷ. Μᾶς δείχνει κατόπιν καί τόν ἄνθρωπον στήν τελειότητά του. Ὡς Θεάνθρωπος ὁ Χριστός δέν ἦταν μόνο τέλειος Θεός, ἀλλά καί τέλειος ἄνθρωπος, ἀναμάρτητος καί ἀπόλυτα ἅγιος.

Μέ τό Θεάνθρωπον Χριστό δέν ἰδρύθηκε μόνο ἡ χριστιανική Ἐκκλησία, ἀλλά ἐγκαινιάσθηκε καί ἕνας ὁλόκληρος πολιτισμός, ὁ ὀρθόδοξος πολιτισμός, πού ἀποβλέπει στή μεταμόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου.

**β) Ἡ θεανθρώπινη φύσις τοῦ Κυρίου
(Σύνοψη διδασκαλίας)**

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι Θεάνθρωπος, δηλαδή τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος. Τή θεία φύσιν εἶχε ὡς ὁμοούσιος Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπό τό Θεό-Πατέρα, ἀπό τόν ὁποῖο γεννήθηκε πρὶν ἀπ' ὅλους τούς αἰῶνες. Τήν ἀνθρώπινον φύσιν ἔλαβε ἀπό τήν Παρθένο Μαρία. Ἡ ἀνθρώπινη φύσις τοῦ Χριστοῦ ἦταν ὅμοια μέ τή δική μας χωρίς τήν ἀμαρτία, ἀφοῦ γεννήθηκε μέ ὑπερφυσικό τρόπο. Οἱ δύο τέλειες φύσεις, ἡ θεία καί ἡ ἀνθρώπινη ἐνώθηκαν σέ ἕνα πρόσωπον ἢ σέ μιά ὑπόστασιν, στό πρόσω-

Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος (τοιχογραφία) Λίας Παπαγεωργοπούλου.

Ἰ. Ναός Ἁγίας Παρασκευῆς Καρύστου.

πο ἢ ὑπόσταση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, χωρίς καμιά σύγχυση χωρίς καμιά μεταβολή ἢ διαίρεση ἢ χωρισμό τῶν φύσεων αὐτῶν. Αὐτό εἶναι τό νόημα τοῦ ὕμνου: «φύσει Θεός ὑπάρχων καί φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς· οὐκ εἰς δυάδα προσώπων τεμνόμενος» (Ἦταν πραγματικός Θεός καί ἔγινε γιά μᾶς πραγματικός ἄνθρωπος, χωρίς νά διαιρεθεῖ σέ δύο πρόσωπα). Μέ τό νά προσλάβει ἡ θεία φύση τοῦ Χριστοῦ τήν ἀνθρώπινη φύση δέν ἔπαθε καμιά ἀπολύτως ἀλλοίωση καί μεταβολή. Ὅμως ἡ ἀνθρώπινη φύση μέ τήν ὑποστατική ἔνωσή της μέ τή θεία φύση ἔγινε τέλεια.

Ὁ Χριστός εἶχε, ὅπως εἶπαμε, δύο φύσεις καί δύο φυσικές ἐνέργειες (θεία καί ἀνθρώπινη) καί δύο φυσικά θελήματα (θεῖο καί ἀνθρώπινο), τά ὁ-

ποια όμως δεν ήταν αντίθετα μεταξύ τους, αλλά το ανθρώπινο θέλημα ένας, μονιζόταν και ύποτασσόταν στο θείο και παντοδύναμο θέλημα του

✓ γ) «Ἡ ἄμπελος καί τά κλήματα». Ἡ σημασία τῆς παραβολῆς.

«Ἐγώ εἶμαι τό ἀληθινό ἀμπέλι καί ὁ Πατέρας μου εἶναι ὁ γεωργός. Καθε κλήμα μου πού δέν φέρνει καρπό, τό ἀφαιρεῖ καί καθένα πού φέρνει καρπο τό καθαρίζει, γιά νά φέρει περισσότερο καρπό... Μείνατε ἐνωμένοι μαζί μου, καί θά εἶμαι κι ἐγώ μαζί σας. Καθώς τό κλήμα δέν μπορεῖ νά φέρει καρπο μόνο του, ἂν δέν μένει στό ἀμπέλι, ἔτσι οὔτε καί σεῖς, ἂν δέν μένετε ἐνωμένοι μ' ἐμένα. Ἐγώ εἶμαι τό ἀμπέλι, σεῖς τά κλήματα. Ἐκεῖνος πού μένει ἐνωμένος μ' ἐμένα ὅπως καί ἐγώ μέ ἐκεῖνον, αὐτός φέρνει πολύ καρπο γιατί χωρίς ἐμένα δέν μπορεῖτε νά κάνετε τίποτε...» (Ἰω. 15, 1-6).

✓ Τό θέμα τῆς παραβολῆς εἶναι ἡ μυστική, ἡ ἐσωτερική ἐνωση τῆς ψυχῆς μέ τό Χριστό. Ὅπως τά κλήματα συνδέονται ὀργανικά μέ τό ἀμπέλι, ἔτσι καί οἱ ἀληθινοί χριστιανοί συνδέονται ὀργανικά μεταξύ τους καί μέ τό Χριστό. Ἡ ἐνότητα αὐτή πραγματοποιεῖται μέσα στήν Ἐκκλησία μέ τήν προσευχή, τήν κοινή λατρεία καί τά μυστήρια, ἰδιαίτερα δέ μέ τήν κοινωνία τοῦ σώματος καί τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτός πού συνδέεται πνευματικά μέ τό Χριστό ἔχει τήν αἴσθησι ὅτι ζεῖ μέσα του ὁ Θεάνθρωπος. «Ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός», ὁμολογεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Γαλ. 2, 20). Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάζουν τό βίωμα αὐτό τῆς ἐνώσεως μέ τόν Κύριο μετουσία ἢ μέθεξι.

Τό βίωμα αὐτό ἔχει τήν ιδιότητα νά εἶναι ἀνικανοποίητο. Ὁ ἄνθρωπος πού αἰσθάνθηκε τό Θεό μέσα του, δέν παύει νά ἐπιθυμεῖ Αὐτόν καί νά τόν πλησιάζει διαρκῶς.

Ἡ πνευματική ἐνωση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τή θέωσή του. Ὁ Γρηγόριος Νύσσης λέγει πῶς ὅταν δεχόμεστε τό Θεό μέσα μας, γινόμαστε ἐκεῖνο πού εἶναι ὁ Θεός. Ἀπό τότε πού μέ τή θεία Ἐνανθρώπησι ἡ ἀνθρώπινη φύσι ἀναλήφθηκε ἀπό τό Θεό Λόγο, οἱ ἄνθρωποι ἔγιναν «θεοειδεῖς», (ὅμοιοι μέ τό Θεό) καί δεκτικοί τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἐπόμενοι τοίνυν τοῖς ἀγίοις Πατράσιν ἕνα καί τόν αὐτόν ὁμολογεῖν Υἱόν, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον τόν αὐτόν ἐν θεότητι καί τέλειον τόν αὐτόν ἐν ἀνθρωπότητι Θεόν

ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς, τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον τὸν αὐτὸν ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν, χωρὶς ἁμαρτίας· πρὸ αἰῶνων μὲν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ νῦν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστόν, Υἱόν, Κύριον, Μονογενῆ, ἐκ δύο φύσεων ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως γνωριζόμενον· οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καίεις ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν Υἱόν καὶ Μονογενῆ, Θεόν Λόγον, Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν».

(Δόγμα (ἄρος) Δ' Οἰκουμ. Συνόδου).

(Ἀκολουθώντας τοὺς ἁγίους πατέρες στό νά ὁμολογοῦμε ἓνα καὶ τὸν ἴδιο Υἱό, τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, ὁμόφωνα ὅλοι διδάσκουμε ὅτι ὁ ἴδιος (ὁ Χριστός) εἶναι τέλειος κατὰ τὴ θεότητα καὶ τέλειος κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα (ἀνθρώπινη φύση). Εἶναι ἀληθινός Θεός καὶ ἀληθινός ἄνθρωπος, μέ λογική ψυχὴ καὶ σῶμα. Εἶναι ὁμοούσιος μέ τὸν Πατέρα κατὰ τὴ θεότητα καὶ ὁ ἴδιος ὁμοούσιος μέ μᾶς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, σ' ὅλα ὅμοιος μέ μᾶς, χωρὶς ἁμαρτία. Ἀφοῦ γεννήθηκε ἀπό τὸν Πατέρα κατὰ τὴ θεότητα πρὶν ἀπ' ὅλους τοὺς αἰῶνες, κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους γεννήθηκε ὁ ἴδιος ἀπὸ τῆς Μαρίας τῆς Παρθένου, τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ἀνθρώπινη φύση, γιὰ τὴ σωτηρία μας. Εἶναι ἓνας καὶ ὁ αὐτός Χριστός, Υἱός, Κύριος, Μονογενής, πού ἔχει δύο φύσεις (μία θεία καὶ μία ἀνθρώπινη) χωρὶς σύγχυση, μεταβολή, διαιρέση καὶ χωρισμό. Σέ καμιά περίπτωση δέν καταργήθηκε ἡ διαφορὰ τῶν φύσεων ἐξαιτίας τῆς ἐνώσεως, ἀλλ' ἀντιθέτως διασώθηκαν οἱ ἰδιότητες καθεμιᾶς φύσεως καὶ συναντήθηκαν σέ ἓνα πρόσωπο καὶ μία ὑπόσταση. Δέ μερίζεται οὔτε διαιρεῖται σέ δύο πρόσωπα, ἀλλ' εἶναι ἓνας καὶ ὁ ἴδιος Υἱός καὶ Μονογενής, Θεός Λόγος, Κύριος Ἰησοῦς Χριστός).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Ποιούς καρπούς φέρνει αὐτός πού εἶναι ἐνωμένος μέ τό Χριστό;
- 2) Γιατί ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ ἀπό τὸν πιστό δέ λήγει ποτέ;
- 3) Ποιό εἶναι τό νόημα τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ: «Χωρὶς ἐμένα δέν μπορεῖτε νά κάνετε τίποτε;» (Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν, Ἰω. 15, 6).